

Ê аїїðіñó یá óїїòðåáëаíèè íа÷еаííіїâ ेìаіé â äðåâíåðóññêї үçүеа (іа լаòåðèаëа «їїааноë ă

Аâòð Аііà Аіаòиєüââіà Êïðіòаââà
03.10.2009 ă.
їїеәәаіâ іаіїаëаіéа 04.10.2009 ă.

This paper

describes some functioning problems in the Old Russian language based on the Primary Chronicle in three Codexes – Hypatian, Laurentian and Radzivil. Conclusions of an investigation into the brief forms of names in two of their syntactic functions – predicate and attribute – are concerned. Meaning of brief form in the context is also presented.

іаіéі ےç іðіáëаіїûõ ăїїðіñâ եñðіðеè үçүеа
յâéјаòñý ăїїðіñ і օðііёөііеðіâаіèè іа÷еаííіїâ еìаіé â օâêñòå. լу ðаññїіðøðе յòó
іðіáëаіó іа լаòåðèаëа «їїааноë ăðåâіáїїûõ әаò» â օðåô նїèñеаö әаðїїеñâé – ҃аâðåíòüââñêї
(1377 ă.), Էїаòüââñêї (I
її. XV
â.) ے Ծаäçеаëіâñêї (XV ă.).

іðіáëаіó օїїòðåáëаіèј іа÷еаííûõ еìаі â օóіеօëè
іðåëëаіаòа â ăðåâіæо ծðññеө օâêñòао è іðіáëаіó աððеаóօеâіїâ եñїїеүçіâаіèј
іа÷еаííіїâ еìаіé іаіїиæі ծðññіаððеааòу էçїеðіâаії ăðóâ іò ăðóâа è іò
âїїðіñâ, հâýçâіїûõ ն օðііёөііеðіâаіèј ÷еаіїїâ եìаіé. Үօ іаðñеіâеаії
іаñеїеүеèі іðе÷еаіé. Ա ծðññіаððеааії
іаðеії ծаçеаօë үçүеа âòðеаóօеâіїûõ іòіїðаіèј ն օ÷аñòеаі եìаіé іðеëаааððеүїїâ
іаñеїеүы іа հօаëëе օіðіеðіâаіèј. Էâе էçâаñօі, ÷еаіїа օіðіà, եìаþùаÿ
іеїї÷аіèј, լâðаçіâаâððаâñý ےç ÷еаіá, ے іаëëаâþùаÿ աñеëаññօâеа յօіїâ աîëüðâе
âаëеїñօüþ իðе նїëëаññâаіèј, չâëðâіëÿյðñý â օðііёөè աððеаóօа. Նëó÷ае
օїїòðåáëаіèј ÷еаіїїé օіðіû â օðііёөè іðåëëаіа աâëеіе÷іû. Օаëëі іаðаçї, ÷еаіїа

Ôìðià ì ààííûé îáðèïà ðàçàèòèý ýçûêà óæá àññiöøèòðåôðñý ñ îðåâåëäííé
ñéíøàêñè÷-âñéïè ôóíéöèåé – ôóíéöèåé àòðéáóòà, íå÷-éáííay ôìðià âñðå÷-àåðñý è à
ôóíéöèè àòðéáóòà, è à ôóíéöèè îðåâéèåòà. Îðè-âí iðîøåññ çàéðåíéäíèy çà -éáííùè
éíáíaié ñéíøàêñè÷-âñéïè ôóíéöèè àòðéáóòà åééýåò íà ôîðièðiâíéà ñiáðøèåéèçàöèè
íå÷-éáííé ôîðiù íà ôóíéöèè iðåâéèåòà.

Íðíðaðññ ðáññ íðáðáðáéáíéý ÷ eáññúò è íá÷eáññúò ðíði
íí ñeíóàéññ-ðáññéèí ðíófeóöýí àððéáðóá è íðáðáééàðòà íáðüçý íðáðáññòàðáéðóù éàé íðíñòóþ
çáàðíó íá÷eáññíé àððéáðóáéáíé ðíðiù íá ÷eáññíóþ è íáññáðíò, ðíòý ðíðiàððú
ííáññúò çáàðí-ðáçñí-ðáíéé íú è áññòðá-ðáàðí áð ðáçñúò ñíeññéàð ëððíññéñáé. Áððíýòíí,
íðíðaðññ çáéðáðíéáíéý ñeíóàéññ-ðáññéò ðíófeóéé çá ííðáðáéáíññúò ðíðiàìé ðíðiññéë íá
íáðóáíé-ðáññéè, n ííññúþ ñeçíáññíéý ðíðiù èíáíé á íðáðáðáéàð ðíðáðáðéáííé
ñeíóàéññ-ðáññéí èíññóðóéöè, à íóðià ííáññðà àáðáéáàðóíé ñeíóàéññ-ðáññéí èíäáéë
áéý ðíðiù n ííðáðáðéáíññúò áððáàðó-ðáññéí ciá-ðáíéáí. Eíá÷a ðíðià ñ ííðáðáðéáíññúò
áððáàðó-ðáññéí ciá-ðáíéáí ðóðáðáññáéà ñòðíññáññ ñeíóàéññ-ðáññéí ðíðià
ííðáðáðéáííé ñeíóàéññ-ðáññéí èíññóðóéöè.

Â õiäǟ ècô÷äièȳ ýçüêiâuô ñiñiaâiíñiñòáé òäeñòà
 iÄE ii òðäiñ ñieñèà èäoñiñèñåé iàìe áûëe èeññëäiñâiú ëiññòðóöeòëe ñ ía÷eäiñiùè
 èiñâiàìe, óiñòðåáæäiñiùè, èâe yòò òðäæëöeñiñi ñ÷ëòàåöñy, â òóíêoëe ìðäæëeàò.
 Ñðåäe òäeñeò ëiññòðóöeòé ãñüäåëyþöny ãââ ðeìa, iðiñòèäññòðåäeñiñiûò ãðóå ãðóåò ii
 iñññëüeñëè iðecíáëai: åî-ïäðâuô, ii òñiò, ÷äi ãñðâäæäi ãðâiñâòe÷ññëeë ñòðåúâeò,
 åi-âòðñò, ii ñññæäiñep iâ÷ëäiñiñi ñðiñiûò ãñðâäæäi ìòiññëòðâeñiñi ñòðåúâeò à
 ãæäâiññiñi ñâyçee, â-òðâðâòuëo, ii ãðâiñâòe÷ññëiñiç iâ÷äiñiñi ñðiñiûò.

Ílāðâúé òèï – êíñòðóéöèè, á êíòíðûñ ãðàììàòè÷åñêéé
ñòáúåéò áûðàæåí èíáíåí ñòúåñòåèòåëüíúí, íaíçíá÷åþùèí ëëöí (íàèíåíâàíéå ëëöà –
éíýçü, åíèñéíí, îòåô, áðåò è ò.í., à òàðæå èíÿ ëëöà):

• ýðíñéàáú ñâ
ñëúøàáú íå÷æéáíú áñû ïî wöè è
ïî áðàòè è w áððóæíc
(ÉÐ 80 è., ÉÉ 53 è., ÉÉ 48 è.),

· ác æå iüñòëñëàâú äåáåéú òcëîíú ÷åðìåíú òcëîíú è ëèoå (ËÐ 87 íá., ËÈ 57 è., ËË 51 íá.),

- à ìáøè êíçè
ñíóò äíáðè
(ËÐ
28 íá., ËÈ 22 íá., ËË 15 íá.) è áð.

Óàêèå æå iðèìåðû íàõíäèì â iññáññáññû ëåòññéñíûõ
çäïëñÿö, nñéääóþùëö çà iññ:

· àùåâ ííéçè
ïðàâäèåû áûâàþòü (ËÐ 222
íá.),

ac oyæaeu ocellu . e odoae
(ÈÈ 159 è.),

(EE 259 e.).

Â òàéèéò êíñòðóéòéý ð-àùá âñáááí íááéþáááóñý
 iíéíæáíéá íá-éáííé óíðíú è áéàáíéúíé ñáýçéé iíñéá áðàííàòè-ð-ñéíáí ñóáúáéòá.
 Óóíéòéý íá-éáííáí éíáíé á òàéèéò êíñòðóéòéý ð-ðáááéáí áíéááá èéé íáíáá óí-íí:
 íá-éáííúá èíáíá áðááéàòá, íáíçíá-áý éá-áñòáí / ñáíéñòáí,
 «ðaðáéòáðíá äéý ñóáúáéòá... áíáúá á ááííá áðáíý» [Eííóáá 1956: 137]. Í-òé
 áí áñáó ñéó-áý ð-ðááéàòá á òàéèéò ñéíóáéñè-ð-ñééò ð-ðááéý ð-ðááéý ð-ðááéý
 çááéñéíúá áðíñòáíáíúá -éáíú ð-ðááéíáíéý – íáñóíýòáéüñòáá è áíííéíáéý.

Níñááððáíí áðóááíá çíá-áíéá íá-éáííé óíðíú
 íáóíáí áí áðíðíí òéíá áéíñòðóéòé, á éíóíðúó áðàííàòè-ð-ñééé ñóáúáéò áûðáæáí
 èíáíáí ñóúáñòáéòáéüíúí, íáíçíá-áþùéí ð-ðááéàòá, ýáéáíéá íðéðíáú, íðíóáññóáéüííá
 ááéñòáéá èéé ð-ðáóéüòáá áóíáí ááéñòáéý:

- è áúñ ñc-à ñééíá (EE 83 íá., EE 55 e., EE 50 íá.),
- ác áí òó òåðáíú éáíáíú (EE 27 íá., EE 21 íá., EE 15 e.),
- è áúñ íåæé èíé áðáíú éþòá (EE 133 e., EE 84 íá., EE 77 e.),
- áúñ áðáíú éðciéá (EE 137 íá., EE 88 e., EE 86 íá.),
- è ác áðíçá
 ááéèéá (EE 50 íá., EE 55 íá., EE – íá.) è áð.
- áúñ áíéççíú òýæéá éíýçþ wéáéñááðó (EE 166 e.),
- è áúñ ñáíðú ááéèéú (EE 105 e.) è áð.

Áíéüðéíñòáí ð-ðéíáðíá òáéíáí óíñòðááéáíéý
 íá-éáííúó èíáí ð-ðááñòááéýþò ñíáíé óñòíé-éáúá óíðíóéú òéíá áúñ
 ñc-à çéá. Òáé, I.I. Ëáíóóüéí
 íáíçíá-áááó ááééá áéíñòðóéòé èáé óíðíóéú, íáðáááþùéá «âúñóþ ñòááííú
 áúðáæáííñòé ááééé-ééáí ð-ðíðíáúó èéé íáúáñòááííúó ýáéáíéé» [Eáíóóüéí 2001: 115].
 Éáé óñòíé-éááéý óíðíóéá ááéáéý ð-ðááééáéáíáéý áéíñòðóéòéý ñ òí-ééé çðááéý ñáíáíðéé
 íá íáéáó ááññíááéááóñý ð-ðí-éáííí, íí éííííáíóáí. íáíáéí áíííí, íí-áíó á óñòíé-éáúú
 óíðíóéáó óííóðááéýáóñý éáííí íá-éáííáéý óíðíá áéíáéí ð-ðáááéáííí ð-ðýáéá
 ñéíá, íñóáááóñý ááæéíúí áéý èññéááááéý áðáííáééé.

Ñ íáííé ñòíðíú, ñíðíðáíáíéá
 íá-éáíííé óíðíú á íáíáíúó áéíñòðóéòéý ñáúýñíýáóñý óñòíé-éáíñòúþ óíðíóéú è
 óái, -óí íá-éáííáéý óíðíá áéíáéí íá-éáííáéý èííííáíéþ è é-éáíííé.

Ñ äðóáîé ñòîðííû, è ôîðíóêû
íá íñòàþþñý íåèçïåííùè è íä áèëÿíèåì æèâîé ýçûêîâîé òðàäèöèè â íèô ïíâóó
íïÿâëþöüñý «ííâûá» yéaiåíòû. Ôàé, åâñüìà èíòåðåñíùè iðåãñòàâéÿþþñý ðåäèéå ëðèíåðû
óñòîé÷èåûñ êíñíòðóóëéè ñ ÷éåííùè èíåíà: â ñóðèè æå áñû òðóñú åâéèéû (EE
56 è.)   â ñóðèè æå áñû òðóñú åâéèéè (EE
61 íâ.).

Í-áéëæííó, èñííëüçíâáíé
íá-ëáííé ðíòíù èláíé à ðíòíóëüíé èííñòðóëöèè íáóñëíâëåí íå òíëüéê óñòíé÷èâíñòüþ
ðíòíöéû, í í èñàíèì çíá-åíéà íá-ëáííé ðíòíù.

Íðø èññëäâíâáíè
ãðàíàòèåññéø ïñíááííñòåé óñòíé-èåû ëíñòðóêøé ñ íå÷ëåíúì èíåíáí
èññéåâíàòåéü ñòàéèååòñý ñ ðÿäíí ïðíåéåí. Å ÷àñòíñòè, å òåééø ëíñòðóêøý
åù-ëåíáíèå ñíáñòåáíí ïðåæéåòéåíí ÷àñòè ëíæåò áûçüååò çåòððåíáíè.

Î÷ââèàéíí, ÷òî îá÷ëäííàÿ òîòìà
â îïäíáííé îðääéêèòèåííé êíñòðóöëöèè îáëäàåò ãðàïìàòè÷åñëîé äâîéñòåííñòüþ,
ò.å. ðàà èìàåò åîçìäéíñòü ãðàïìàòè÷åñëîáî è ñâàìòè÷åñëîáî ñïâëàñàáíèÿ ñ
ñòúñòåñòåòàëüíû, â òî æå åðâïÿ îá÷ëäííàÿ òîòìà îáëäàåò ïðääéêèòèåííñòüþ, â
÷åñòîñòé îáçíà÷åò ëà÷åñòå / ñâîéñòåî, òâðàéòåðíà ãëÿ ñîóáúåêòå â äâííà
åðâïÿ.

Í àéááíéåå á ïðíáóéòéåíú í ái éáæåðöñý ïïäöñä ê
ðàééèì êíñïòðóéööèýí èåé öäéüíú í ðääééèåðéåíú áäééíéöäì. Òàééíé ïïäöñä íïçâíéèò
ðåññíàððéåðåòü êíñïòðóéööè è ñ ó÷àñðòéåí ía÷éäíííäí èíäéé èéåé áíéåå äðååíéå,
íððåäæåþþùéå ðí ñíñïòýíéå ýçûéå, íðè èíòðòíí ñóùåññòåñåò ñíàìåíòé÷åññéèé è
äðåìíäoðé÷åññéé ñeíéðåðòéçí. Êíñïòðóéööè òéíä åúñ
ñc-á çéå, òåééè íáðåçíí, íåëüçý íðåäññòååéýò úéå ñôðåíó «åéåáíéüíåý ñäýçéå + ñóáúåéò +
íðåäééåò», à éò íóæíí ðåññíàððéåðåòü èåé êíñïòðóéööè, á èíòñðûñ ìò÷åñòé
ñíñðåíáíú áíéåå äðååíéå, ÷åí áòðéåóðéåíñå èéé íðåäééåðéåíñå, íòíøåíéý íåæäö
èíäíáíé – íòíøåíéý ñíííéíæåíéý (ñí. [Íòíåáíý 1968: 163; Áåðåííá 2003: 40–41; Êíéåññíå
2005: 331-332]). Íðè òåééíí ñíñðåíøåíé èíäí íåò ñíåññååííí ñóáúåéòå è
íðåäééåðå, à åñòú ååå èíäíé, íáçíá÷åþþùéå ñóáññòåíöþ á ñíåññåííí ñíñòé ñ åå
íðéçíåéå è èíåññåííí, ðåäíñå ñí ñåíålo ñíñåðæåéíèþ è óóíéööè á èíñïòðóéööè.

Ãàëåå ðåññîïòðèì êíñòðóéöè
ñ íå÷ëåíûìè èíåíàìè, èíòîðûâ å èñòîðè÷åñèèõ åðàììàòèêåõ òðàæëöèíííí
ðåññìàððèåàþòñÿ êåê àòðèáóòéåíûâ. ëíåíàìè ñíèäíííí íàçâàòü êíñòðóéöè «èíÿ
ñóùåñòåèòåëüííà + ñíèäííííà ìíàìè ñ íèì íå÷ëåíííà èíÿ» ñíáñòåíííí àòðèáóòéåíûìè
íííí íå÷òðûâ ïðè÷íàì

Êàê ïðåäåéëýþò ííñäèå
èññéåäìåàðåàèè, íá-ëáííàÿ (èéè êðàòèàÿ) ôîðìà ïðèéàäàðåäüííäî íáëäàååò èçåâññòííé
ñòåïííüþ ïðåäéèåðåéåíñòè. Ôàé, À.À. Øàöîàðåíà òìà÷ååò, ÷òî «åñýéïà
ïðåäåéåéàèå, åûðàæåííà íá-ëáííù îðèéàäàðåäüíù íà äðåäåíà ÿçûêå, íáäí
ðàññìàðåðèååòù èàé ïðåäéèåðåéåíà ïðåäåéåéàèå: çúéú ÷åëíàçéú, ö.å. çúéú ñû
÷åëíàçéú (áóáö-÷è çëùi)» [Øàöîàðåíà 1941: 492]. Ýòi çàìå÷åíéå çàñòåâéÿåò ñïòðåòöü
íà èþáóþ íá-ëáííóþ ôîðþ ëàé íà ïðòåðèåëüíí ïðåäéèåðåéåíóþ.

Iðeëàâàòåðüííâí à ôóíéöè è àòðëáòà íàìè áúëî ôñòàííâéâí, -ði áíëüðéíñòâí iðeëàâàòåðüíûð ôñòðâàéâíû ã ôíðià áéè. i., ôíäà èàè ñðâàéè -ðéâííûð èíàí iðeëàâàòåðüíûð á àòðëáòàéâíûð ôóíéöè è àòðëáòà íàéâí ðàññðâàéâíà 1051 -ðéâííàÿ ôíðià á ôóíéöè è àòðëáòà, èç íeô 235 ôíði à èí. (22%), 221 ôíðià á ôíä. i. (21%) è 307 ôíði á âéí. i. (29%), ôíäà èàè íà-ðéâííûð ôíði á ôóíéöè è àòðëáòà á iÃE – 281, èç íeô 196 ôíði á âéí. i. (70%).

Èçâåñõîí, ÷òî íå÷ëäííûá èìåíà á óóïéööè
àòðéáóòà á îäìyóíéêàò íèñüíåííñòé óílõðåáéÿèèñü ñ ðàçííé ñòåäíåíüþ
èìòåííñèåíñòé á ðäçíûò íàäåäæàò. Ôàèò íñòåíäííé óòðàòû íå÷ëäííûáè
íðèéäååðåéüíûé ñééííåíéý ííèñàí áî ííäèò áðåíàòðééåò. Òàè, ó Â.Â. Èíåëñíàá
á «Èñòòðèé ðóññéñâí ýçûéà» íåôíäè: «Íñéíéüéò êðàòééå óïðíû ñòàëè
íðääéèåòðééåíûé óïðíàìè èéè íåðàçïåûñàéè íàðå÷éÿ, ííé íå íóæäåéèñü á íàðàäéäíà
ñééííåíéý. Ñíñðåíýéèñü óïðüéñ õïðíû èì. í., ñíñäéàñòåíûá ñ ííäéåäæàùèí.

<...> Óæå â XIII
â. êññååííûå ôïðîù êðàòêèô ïðèëåäåòåëüíûô âñòðå÷àþòñÿ ðåäåéî, ñîôðàíýþòñÿ ëèøü âòåäåëèôííûô ôïðîøåô ðå÷è» [Èíèññâ 2005: 334]. Íäíàéî ãûýâëåííà íàìè êíèé÷åñòååííà ðåññïðåäåëåíèå íà ïðå÷ëåííûô ôïðî ïí íàäåäåæàì òðååóåô äíííéíèòåëüííà êííàííàíðåàðéÿ.

Èc âñaoð iðèiåðîâ óíñòðåáéâíèy íâ÷éâííûð eìàí â
âéí. i. iðè ñóùåñòâéòâðüííâ ï ÄÆ áûäåéèí íâñéîëüê:

- âèäcô áàíè äðåâýû
(ËÐ 4 ë., ËÈ 5 ë., ËË 3 íá.),
  - iðiiâåäàøà ácõîó íåiði÷íó è iðåâó
(ËÐ 63 íá., ËÈ 43 ë., ËË 39 íá.),
  - èçáðàøà ìóæè äîáðû è ñiùñëåíû (ËÈ
36 íá., ËÈ 41 ë., ËÐ 59 ë.),
  - ñíýøà ñ íåâî ñiði÷éó êðiâàâó (ËÈ
89 íá., ËË 88 íá., ËÐ 140 íá.),
  - è áúçëîæè íà íü äàíü ëåâéîó
(ËÐ 11 íá., ËÈ 10 ë., ËË 8 íá.),
  - wëüää...
æå iïâäec èñêiïàòè àìíó ååëèéó è åëî
(ËÐ
28 íá., ËÈ 22 íá., ËË 15 íá.),
  - wëää...
ñíåðà áîè iïíäû è õðåâáðû
(ËÐ
29 íá., ËÈ 23 ë., ËË 16 ë.) è äð.

Áñëüøèíñöâ ïðëìåðïâ
ïðåäññoàäéåíí òàê íàçûâàäíùè ìòíñèòåëüíûè èìåíàìè, à òàêæå óñòîé÷èåûè
ôíðioéàìè, ïðè÷åí íà÷éåííà èiy íàðîäèöñÿ â ëñòííçèöè ïí ìòíñøåíéþ ê èìåíé
ñóuâñòåëòåëüíñíò. ëñàíáíúâ ïðëìåððû åñòü è â ëññëääóþùèô ÷àñòýö ëäòíñèñâé,
íàðóéíå ã Ëàäðåíöüâññéíé:

· è áðàòý åãî âñý . ðàäâààõóñý âèäcâøå
åãî æèâà
(EE 108 íá.),

· iðècõàâøå æå åàëè÷àíå âçýøà êíýçý ñâíâáí iðòâà
(EE 143 íá.),

· çàõàðüý áí iððéú ñâðíú åèäc wãíâíú ñú
íáñå åðýäöñü (EE 131 é.) è äð.

Áí âñâð iðèââäâííûð iðèìâðå ìâ÷ëåííâ èìý íâ
ÿâéyâòñý ñâñòââíí àòðèáóòíí à iðèâù÷íí iííèìâíèè. ñâíâáíí iíêàçàòâæüíû â
ýòñ iéâíå iðèìâðû èç EE. Á iðèìâðå àà àùå áú íâ åâñòü âú wáèäo
÷ëâéâà iðñòâ (EE 121 íá.)
íâ÷ëåííâ òiðiâ iðñòâ (âéí. i.) íá
âúðâæâàò ñâñòââíí ëâ÷âñòâí ëëòà. ñâðââà, çââñò ñëâæâò ìðâäííëââàòü áíèâå
ñéíæíñâ ìòíðøâíéy íâ÷ëåííâí eíâíè ñ ñouâñòâèòâæüíû, èòiðûí â ñâðââíí
ðóñññíí ÿçûéâ ïâñò ñâñòââðñòââàòü ìòíðøâíéy â èíñòðóéòè ñ iíêóðâæâèâðéâíû
iíðâââæâíéâi èèè iðèââði÷íí iíðâââæâðâæüíí ÷âñòüþ iðââæíæâíéy.

Íñââíí ìò÷âðéèâí òâéèâ ñëíæíûâ ìòíðøâíéy
íâ÷ëåííâí ìâéâí è ñouâñòââðâæüíí ãéâíû iðè ñâðââíâíè ñ èíñòðóéòèíè, â
éòiðûí â èâ÷âñòââ àòðèáóòà iðââñòââæâíí ñâñòââíí ëâ÷âñòââííâ ìâ÷ëåííâ èìý:

àùå áúð áðàò iíè åèäâæé
ëèðâ òâââ ãââñéñéâ . óìâðéú áúð ñ òiâíþ
(ED 74 é., EE 50 é., EE 45 íá.),

ää áú íâ íü áïçéíæèéú wáðàçú iíèøâñêûè
(ED 90 íá., EE 58 íá., EE 53 é.),

èç íââæâ èññiâðèò ðcêâ åôèwüññâà (ED
1 íá., EE 3 íá., EE 2 é.),

iíâââæâú ìeðüññéþ iíðiòü(ED 123 íá., EE 79 é., EE 71
íá.) è äð.

iðèìâ÷âðâæüíí è òi, ÷òi â áíëüðèíñòââ ñëó÷ââ
â ðâññiâðèââàíûð iíñòðóéòèý ìâ÷ëåííû ìâéâíâi ñiðiâæââàðñý iðyííé iáúâêò.
Ìòíðøâíéy ñóáúâêò – íáúâêò íâðââíí ðâââíû, ò.ê. ñóáúâêò åñòü íâéèé ñiùñëíâíé
óâíð, íí ñiââðæâò òâíð ãúñéâçûââíéy. ñóáúâêò iâðââæâðñý â ìòíðøâíéy
ñiðiññéâðâæüíñòè ñ iðâââæâðñíí, íí íâ å ìòíðøâíéy iâðââæâðñíí
çââèñèíñòè, òiâââ èââ íáúâêò åñââââ çââèñèò iò iðâââæâðà. Äey òiâí ÷òiâû
ñââæâñèíñòè ñâðââðòíí ñâðââðòíí ñâðââðòíí ñâðââðòíí ñâðââðòíí
äíííéíðâæüíí ñiðiâæââàðñý èââíâi, èââíâæââò iâéââæââò iðâââæâðâæüíñòüþ. Ýòi
ñââæâðâæüíí ñiññíâ «ââðââæâíéy» íáúââðòà ñ iíñññüþ ñiçââíéy äíííéíðâæüíí
iðâââæâðâæüíí ñâðââðòíí ñâðââðòíí ñâðââðòíí ñâðââðòíí
äíííéíðâæüíí ñâðââðòíí ñâðââðòíí ñâðââðòíí ñâðââðòíí
íâ÷ëåííâ èíý çââñû åúâ íâ ñâñòââíí iðèâââðâæüíí, à èìý, ñiññíâíí åâðòü
íâ÷ëåííâ èíý çââñû åúâ íâ ñâñòââíí iðèâââðâæüíí, à èìý, ñiññíâíí åâðòü
íâ÷ëåííâ èââðòíí ñâðââðòíí ñâðââðòíí ñâðââðòíí

Êðììå òíäî, iðèåääääåíûå áûøðå iðèìåðû iíæíí
ñññòåâèòü ññéäääóþùèìè êíñòðóéöèÿìè, iáëäääþùèìè iðåäéëàðèåíñòüþ:

- è ñâtëéúøà ñ íåäî ññðî÷üéó . êðìàâåó (EE 89 íá.) – è ñâtëéíøà ñ íåäî ññðî÷éó êðìâååó ñóùþ (EE
88 é.),
- ióñëüøàå äå åññåâíëíäú ååéééüè êíýçü åþðääåé-ü iðàåâåcðåíú
ññé . áiyñý áà è íå ñòðíééòüþ á íéó (EE 135 íá.) è äð.

Íäíàéí â ÍÅEE íåññðàåðû è ñ ññáññòåííí
àððéåóòèåíùí íå÷éåííùí èíåíåí:

- èçáèøà õáíàícèñéí iéáiÿ (ED 107 íá., EE 67 íá., EE 61 é.),

· äà æàéóþòü ðíóñ ñðñòüàíññéí
öðñòåó (ED
18 é., EE 14 íá., EE – íåò),

íàñëcäøà çåíëþ ñëíååíüñéíó
(ED 5 íá., EE 6 é., EE 4 íá.),

íóäðc iññéåíèøà çåíëþ óðà÷ñéíó
è íàééäíñéíó (ED 12 íá., EE 10 íá., EE 9 é.),

· äà áîóäòü áèíåíú çåéííó ðíóñéíó
è äðåöéó (ED 25 íá., EE 20 íá., EE 13 íá.) è äð.

Ýòèì iðèìåðà ñ íå÷éåííùíè èíåíàìè ññòåðøåñòåóþò
â òåéñòå ÍÅEE áíàéíæ÷íûå êíñòåñòü ñ ÷éåííùíè èíåíàìè. Òàé, â òåéñòå ÍÅEE íáíàðóæéååðòñÿ
åñéøðíå êíéé÷åñòü ñéó÷ååå ðàçíí÷òåíèé ïí ÷éåííñòé-íå÷éåííñòé â êíñòðóéöèÿþ
ñ åéí. ï. (73 ñéó÷àÿ, èéè 43% ìò íáùååí ÷éñéà iðèìåðà ñ ðàçíí÷òåíèÿþ ïí
÷éåííñòé-íå÷éåííñòé):

· äííååð iðèäååò
áú áåññòðåðíå ìcñòí (ED 17 íá.) – áåñòðåðíå ìcñòí (EE 14 íá.),

· iññðííè áææíóþ wëäíó (ED 36 íá., EE 21 é.) – iññðííè áææåíó wëäó (EE 27 íá.),

· çåùèòëë áí áñ ñèþ áææíóþ wëäó
(ED 37 é., EE 27 íá.) – áææíó áîéüäó (EE 20 é.),

· áåíçäè æåéçíú iññðä
æéååû áúáéååóó
(EE 10 é., EE 17 íá.) – áåíçäè æåéçíúé (ED 21 íá.),

· áèä... ëþä ñðñòüàíú

(ĒD 88 ë., ŅE 52 ë.) – ëpäe õðñòiáíûè (ĒE 57 iá.),

- êðiâü õðñòüyíüñêióþ iðiêè
(ĒD 130 iá.) – êðiâü õñðyíüñêo
(ĒE 83 iá., ŅE 75 iá.) è äð.

Íå÷eáííûå èìáíà ãiðàçäi ðåæäå âñòðå÷àþòñý â èì.
i. iðè èìáíè ñóùñòâèòâðüññi (41 eííðåêñò, èëè 15 % ìo íáùåäi êiêè÷âñòâà
íå÷eáííûõ èìáí)

- èññòiäèò æå èç íåðàä çiê (ĒD 82 iá., ŅE 54
iá., ŅE 49 iá.),

- íaëcçîøà áûê ååëëéû è ñèëåíú (ĒD 68 iá., ŅE 46
iá. – åiëú, ŅE 42 iá.),

- îóáðè æå ïüyíè
ååëè÷àðóðüñý ðåêóùå . àùå íu ïðèäóò áüåìñý ñ íèìü (ĒE 112 ë.)

Óóíêöèý íå÷eáííîé ôiðiû çääñü òàêæå
iñðåääëÿðoñý åå cíá÷áíèi, åå nññiáññòþ èìáíâàòü ñóáñòàíöþ â ñiâñêoíññòè
ñ åå iðèçíàêàìè. íå÷eáííay ôiðià nññiáñàåð ãðóäiâ èìy íäíâðåìâíi ñ åå
êà÷âñòâi. Òi åñòü íå÷eáííay ôiðià, ñ íññié ñòiðiû, êíðåâñðóàëüññi âñòðiàåð â
ñèññièìè÷âññèå ìòíñòâèý ñ ñóùñòâðüññü (ïüyíè
çääñü ãðóäiâ íaëiâññâíèå óåðiâ), ñ ãðóäié – iñæåò ñiçääàâàòü ãññièìèðåëüññi
ïðåäèéàòëåíûé öäiðoð (ñð, óåðû, áóäo÷è
ïüyíùè / êiðiðûå ïüyíùå, ñññòâðþñý).

Íäíàêî è â èì. i. åñòü iðèìåðû ñ ðàçíi÷òåíèýìè
íi÷eáííññòè-íå÷eáííññòè:

- òàêî ðàçûäâñý ñéñâcíüññêûé ýçûê (ĒD 3 ë., ŅE 3 ë.) – ñéñâåíâññêûé ýçûê (ĒE 4 ë.),

- iññèå íu äåðåâëÿðüññêåà çâiëý (ĒD 28 iá.) – äåðüâññêå çâiëý (ĒE 22 ë., ŅE 15 iá.) è äð.

Íðèìåðû ñ ðàçíi÷òåíèýìè óêàçûâàþò ía òî, ÷òi
íå÷eáííâ èìy åìâëåâàòñý â àòðèåóòèåíûå ìòíñòâíèý, iñ ôiíêöèý àòðèåóòà íå
ÿâéÿòñý iññiâññié äëý íå÷eáííâi èìáíè. Òi, åääå ìòíñòâíèý íaæäó èìáíàìè
íäðâññiññêåíû êåé ñiâñòâåâíi ãðóðåðéâíûå, íå÷eáííay ôiðià íaíÿâðñý ía ÷eáííóþ,
íðè ýòi ñeåâðåð ÷òi çâiâðèòü, ÷òi ýòi ía ìåðâíè÷âññèå çâiâíà ðiði, à iðåæåå âññâå
íåðâññiññêåíèå êiññòðóðéè.

Òåêèi íaðâçi, óiñðåâåéåíèå íå÷eáííâi èìáíè
ía ýòiâ ðàçâèòèý ýçûêå, çâòèèñèðiâññi â èññëåâóâiûo íaìyòíèêåô ìeñüìáñññòè,
ìòðåæååð òo ñòàäèþ, êiññâå íå÷eáííâ èìy åùå ñiñðâiâññòü íaçíà÷àòü
ñóáñòàíöþ â ñiâñêoíññòè ñ åå iðèçíàêàìè è ñâiéñòâàìè, ÷òi çâòèèñèðiâññi â
êññòðóðéòëý ñðåäâëåííâi òeïä. Å ýòeô ëiññòðóðéòëý ìå÷eáííâ èìy ía
óóíêòëíiðóðåò â èâ÷âñòâå ìëiññòâííâi iðâæéâàòå èëè èòðèåóò, ñiðj óæå iñyâëýþñý
è íaðâæéâëüññi ñóùñòâðåóþò êiññòðóðéè ñ íå÷eáííâi ðiði ìe òòi ñ ðåðâæéâàòå.

Å òi æå åðâiý ía òiññâ ñéëåäâàþùèñý
ñiâñòâåâíi ãðóðåðéâíûo ìòíñòâíèé ñ ó÷àñòèåi ÷eáííâi èìáíè iðèëåâàòåðëüññiâi âññâ

Êíñòðóêöèè ñ êíñâáííùì èäääææàìè íå÷ëáíííâì èìáíé iñàçûâàþöñý â ñèòóàöèè êííéóðåíöèè. Òàì, åää íå ñòúåñòåíâàëí ñíðøèëüíûõ iñðääíññüëíé äëÿ ñíðøäíåíèÿ íå÷ëáíííâì öíðiù (êàé â êíñòðóêöèè ñ åéí. í. èéè óñòðíé÷ëåíé öíðiøëå), iñðíçíøëí iñðäíññüñëáíèå iñðøðåíé èäääæåò èìáíàìè è åíáñòí íå÷ëáííûõ iñyâëëñü ñíñòååòñòåóþùèå ÷ëåííûå ñíáñòååíí åòðèåóòëåíûå öíðiù.

Đàáîò

âúïíëíáíà â ðàíêàô íàó÷ííâì iñðàåêòà "Ëèíáâíòåêñòíëíäè÷åñëëå è êíðíóñíûå èññëäíâàíèÿ åðàíàòè÷åñëëé ñaiàíòëëè åðåâíåððññëííâì òåêñòà", 1 2.1.3/2987 (àíáëëòè÷åñëëÿ ååäññòååñíÿ õåëååàÿ iñðäðàííà "Đàçâèòèå íàó÷ííâì iñðøðåèàëå åúñòåé ôëëü" Ôåäåðàëüííâì ååäñíòñòåà ïí iñðàçíåàíèþ ĐÔ).

Niñëñíê

ëñòí÷íëëíâ è ñíñòååíèé

ËË – Ëàâðåíòüååñêàÿ

ëåòíëñü : “Iíâñòü åðåâííûõ ëåò” iñ Ëàâðåíòüååñêííò ñíèñëó ëåòíëñè // “Iáíñëëðèëò: iññüíáííâì íåñëäæëå” / Ëàáíðàòòíðëÿ iñ ååòíàòèçàöèè ôëëíëíäè÷åñëëëõ ðàáìò ÖäÅÓ, êåôåäðå èëíáâèñòëëè ÈæÅÓÓ. – 2004–2009. – Đåæèì åñòóïà : http://manuscripts.ru/mns/main?p_text=32500902.

ËÈ – Ëìàòüååñêàÿ

ëåòíëñü : “Iíâñòü åðåâííûõ ëåò” iñ Ëìàòüååñêííò ñíèñëó ëåòíëñè // “Iáíñëëðèëò: iññüíáííâì íåñëäæëå” / Ëàáíðàòòíðëÿ iñ ååòíàòèçàöèè ôëëíëíäè÷åñëëëõ ðàáìò ÖäÅÓ, êåôåäðå èëíáâèñòëëè ÈæÅÓÓ. – 2004–2009. – Đåæèì åñòóïà : http://manuscripts.ru/mns/main?p_text=32151080.

ËĐ – Đàäçèåèëíâñêàÿ

“Iíâñòü åðåâííûõ ëåò” iñ Đàäçèåèëíâñêííò ñíèñëó ëåòíëñè // “Iáíñëëðèëò: iññüíáííâì íåñëäæëå” / Ëàáíðàòòíðëÿ iñ ååòíàòèçàöèè ôëëíëíäè÷åñëëëõ Đàáìò ÖäÅÓ, êåôåäðå èëíáâèñòëëè ÈæÅÓÓ. – 2004–2009. – Đåæèì åñòóïà : http://manuscripts.ru/mns/main?p_text=43296853.

IÅË – «Iíâñòü åðåâííûõ ëåò»

ë. – ëëöååíé ëëñò

íá. – iñðøðíûé ëëñò

Niñëñíê

ëèòåðàòóðû

Áàðàíâ 2003 – Áàðàíâ, Å. Å. Óíðíèðíâàíèå iñðäääëëòåëüíûõ êàòååäíðèé â èñòíðèè ñóññëíâí ýçûêà / Å. Å. Áàðàíâ. – Êàçàíü : Èçä-âí ÊÃÓ, 2003. – 390 ñ.

Êíëåñíâ 2005 – Êíëåñíâ, Å. Å. Èñòíðëÿ ñóññëíâí ýçûêà : ó÷åá. iññíá. äëÿ ñòóä. ôëëíë. ôàé. åûñø. ó÷åá. çàåâåäíèé. – Ñíá. : Ôëëíë. ô-ò ÑíáÅÓ ; I. : Èçä. óäíòð «Àêàäåíèÿ», 2005. – 672 ñ.

Ëàïóòüêî 2001 – Ëàïóòüêî, I.I. Óñòîé÷èâàÿ ôîðìóëà â èñòîðèè ðóññêîãî ëèòåðàòóðíãî
ÿçûéâ (X–XV ââ.)
/ I.I. Ëàïóòüêî. – Iñâñèáèðñê : ÍÃÓ, 2001. – 226 ñ.

Ëìòåâ

1956 – Ëìòåâ, Ò.I. Í÷åðêè ïî
èñòîðè÷âñêîò ñeíòàêñèñó ðóññêîãî ÿçûéâ / Ò. I. Ëìòåâ. – I. : Èçä-âî ìñê.
óí-òà, 1956 – 596 ñ.

Íìòåáíÿ 1968 – Íìòåáíÿ, À.À. Èç çàïëñîê ïî ðóññêîé ãðàìàòèêå. Ò. 3 / À. À.
Íìòåáíÿ. – I. : Iññâùåíéâ, 1968. – 551 ñ.

Øàõìàòîâ 1941 – Øàõìàòîâ, À.À. Ñeíòàêñèñ ðóññêîãî ÿçûéâ : 2-îå èçä. / À. À.
Øàõìàòîâ ; ðåä. è êíñ. Å. N. Èñòðèíé. – Ë. : Äññ.ó÷.-iâä. èçä-âî, 1941. – 620
ñ.